

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Fatih DÖNMEZ tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Ednan ERİSLAN
İzmir Milletvekili

Makroekonomiyi, üretimi ve kalkınmayı doğrudan ilgilendiren enerji fiyatları, elektrik enerjisi aile bütçelerinde de önemli bir yer tutuyor. Türkiye, satın alma paritesine göre G20 ülkeleri arasında elektriği en pahalı kullanan üçüncü ülke konumunda. 2018 ve 2019 yıllarında elektriğe yüzde 73, doğalgaza yüzde 57 zam yapıldı. Salgın sürecinde olmamıza karşın hükümet 1 Ekim 2020'den geçerli olmak üzere elektrik fiyatlarını yüzde 5.75 artırdı.

EPDK, 1 Ocak 2021 tarihinden geçerli olacak şekilde Tek Terimli Tek Zamanlı konut tarifesinde yüzde 6.2 oranında zam yaptı. Yıllık değişimin yüzde 12.3 olduğu yeni tarife göre asgari yaşam koşullarında aylık tüketimi 230 kWh olan dört kişilik bir ailenin 1 Ocak 2020'de 163.4 TL olan elektrik faturası 20 TL'lik artışla 183.4 TL'ye yükseldi. 1 Nisan 2021'de ise faturalara yansıyan enerji bedellerinde cüzi indirimler yapılırken, dağıtım bedellerine ise benzer oranda zam yapılarak, enerji maliyetlerindeki düşüşün faturaya yansımaya engel olunmuştur.

Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi'nin Temmuz 2019'da yayınladığı rapora göre OECD ülkeleri arasında enerji fiyatlarına en çok zam yapan ülke Türkiye'dir. Raporda 2003 yılı ile Mayıs 2019 Mayıs arasında Türkiye'de, elektrik, doğalgaz ve akaryakıt da dahil olmak üzere toplam enerji maliyetlerindeki artış yüzde 307 olarak gösteriliyor. Ekim 2020'de yapılan yüzde 5,75 ve 1 Ocak 2021 yapılan yüzde 6.2'lik zamlarla bu oranın daha yükseldiği ortadadır. Sanayici ucuz enerji kullanamadığı için rekabet edemezken, yüksek enerji gideri nedeniyle vatandaş faturasını ödeyemez durumdadır.

Öte yandan Nisan 2021'den geçerli olmak üzere kamu şirketi Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) tarafından "dağıtım şirketlerine teknik ve teknik olmayan kayıp enerji satışları ile görevli tedarik şirketlerine yapılan" satışlarda yüzde 17.5 indirim yapılarak, birim fiyatı 20.5 Kr/kWh'ten 16.9 Kr/kWh'e düşürülmüştür.

Elektrik Üretim Anonim Şirketi (EÜAŞ) Toptan Satış Tarifesi Gelişimi (Kuruş/kWh)						
	Ocak 2019	Nisan 2019	Ocak 2020	Nisan 2020	Ocak 2021	Nisan 2021
Dağıtım şirketlerine teknik ve teknik olmayan kayıp enerji satışları ile görevli tedarik şirketlerine yapılan satışlar	12,6335	17,2700	27,5683	22,8311	20,5000	16,9149
Dağıtım şirketlerine genel aydınlatma kapsamında yapılan satışlar	25,4600	25,4600	27,5683	27,9900	33,0000	33,0000

43975

EÜAŞ tarifelerden yapılan indirimle, kamu şirketinin görevli tedarik şirketlerine yapılan satışlarında uyguladığı satış rakamı, iki yıl öncesine ait Nisan 2019'un altına düştüğü görülmektedir. Tüketici faturalarına yansımayan bu indirim, dağıtım ve görevli tedarik şirketlerine kaynak aktarma anlamına gelmektedir. Artan enflasyona rağmen kamu şirketinin üretim maliyetlerini düşürmediyse, görev zararı oluşturma olasılığı bulunmaktadır. EÜAŞ'ın özel şirketlere uyguladığı toptan fiyatlarda yapılan indirimin yansıtılmaması; elektrik üretim maliyetlerinin düşmesi durumunda dahi, parkende satış fiyatlarının arttığı bir enerji piyasası oluşturmaktadır. Salgın döneminde işsiz kalan, gelir düşüşü yaşayan yurttaşlara sağlanmayan indirim, dağıtım ve görevli tedarik şirketlerinin kasanında bırakılması, kamu hizmeti niteliği taşıyan enerji tedarikinin şirketlerin ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirildiği göstermektedir.

Bu bağlamda;

- 1- EÜAŞ'ın toptan satış fiyatları hangi kriterlere göre belirlenmektedir. Sadece dağıtım şirketlerine teknik ve teknik olmayan kayıp enerji satışları ile görevli tedarik şirketlerine yapılan satışlarda 1 Nisan 2021'den itibaren yüzde 17.5 indirim yapılmasının gerekçesi nedir?
- 2- Genel aydınlatma kapsamında yapılan satışlarda uygulanan tarifiede neden değişikliğe gidilmemiştir? Bu kapsamda faturalanan enerjinin EÜAŞ üretim maliyeti daha mı yüksektir?
- 3- Yıllar itibarıyla EÜAŞ'ın birim enerji üretim maliyetleri hangi düzeyde şekillenmektedir. Son 5 yıl içinde EPDK'nın belirlediği tarife dönemlerinde ortalama üretim maliyetleri nasıl şekillenmiştir?
- 4- Yıllar itibarıyla son 5 yıl içinde EÜAŞ'ın toptan iki tarifesinde kapsamında dağıtım ve görevli tedarik şirketlerine ne kadar enerji, hangi dönemlerde hangi fiyatlardan satılmıştır?
- 5- EÜAŞ'ın son 5 yıl içindeki faaliyetlerindeki kâr ve zarar durumu nasıldır?
- 6- EÜAŞ'ın her iki tarifesinde belirlenen satış rakamları, son 5 yıllık dönemde, tarife dönemlerine göre Piyasa Takas Fiyatı (PTF) ile nasıl bir ilişkisi olmuştur. Dağıtım ve görevli tedarik şirketlerinin aynı dönemlerde aynı miktarda enerjiyi EÜAŞ yerine serbest piyasadan alması durumunda, ne kadarlık bir alım maliyeti farkı oluşacaktı? Son 5 yıllık dönemde PTF ile kıyaslanınca sağlanan indirimin parasal karşılığı nedir?
- 7- EÜAŞ'ın toptan tarifeleri kapsamında genel aydınlatma için son 5 yıl içinde ne kadarlık enerji satışı yapılmıştır. Belirlenen satış fiyatının çoğu dönemde zaman diğer tarifeye göre yüksek tutulması nedeniyle, bu tarifenin son kullanıcı konumunda olan hazinenin yüklendiği yük ne kadardır?